

Mellem kontrol og afmagt Ændrede relationer mellem politikere og journalister på sociale netværkssider

Lena Kjeldsen

MedieKultur 2016, 59, 95-114

Published by SMID | Society of Media researchers In Denmark | www.smid.dk

The online version of this text can be found open access at www.mediekultur.dk

Sociale netværkssider som Facebook og Twitter er blevet en fast del af politikernes kommunikationsrepertoire, og således er journalister begyndt at monitorere platformene for nyhedsscoops, hvilket har skabt en ny kilde til den politiske journalistik: politikernes opdateringer. Formålet med nærværende artikel er at belyse, i hvilket omfang mønstre identificeret i tidligere studier af dagbladenes brug af politikernes online aktivitet kan genfindes uden for valgkampstid i en dansk kontekst, hvilket danner grundlag for at belyse de underliggende dynamikker i samspillet mellem aktørerne, som ikke fremtræder i dagbladene. Artiklen adskiller sig fra den sparsomme litteratur på feltet ved at bruge Danmark som empirisk kontekst og undersøge perioden mellem valgkampe. Ved hjælp af metodetriangulering bestående af interviews og kvantitativ indholdsanalyse viser analysen både kontinuitet og forandring af citeringspraksisserne. Derudover oplever politikerne, at de på én og samme tid får mere kontrol over eget budskab, samtidig med de afgiver kontrol grundet platformenes umiddelbarhed og interaktivitet.

Nøgleord

politisk kommunikation, sociale netværkssider, Facebook, Twitter, kontrol

Indledning

I efteråret 2012 blev Socialistisk Folkeparti (SF) kastet ud i en formandsvalgkamp, da partiets daværende formand Villy Søvndal trak sig tilbage. Pressen spekulerede i, hvem der ville kandidere til posten, og i løbet af den første uge annoncerede fremtrædende SF'ere, at de ikke var kandidater, heriblandt daværende miljøminister, Ida Auken.

"... 24 timer senere meddelte Ida Auken på sin facebookprofil, at heller ikke hun er kandidat til formandsposten: »I løbet af det sidste halvandet døgn har jeg gjort op med mig selv, at jeg ikke er kandidat. [...] Jeg meddeler dette nu, så vi kan få fokus på de kandidater, der stiller op,« skrev miljøministeren på sin profil." (Gjerding, 2012)

Adspurgt efterfølgende udtalte Auken, at årsagen til, at hun valgte at offentliggøre sin beslutning på netop Facebook, skyldtes, at hun på platformen kunne fremlægge beslutningen "helt rigtigt" og uden at afvigende spørgsmål skulle ændre hendes budskab (Presseologen, 2012).

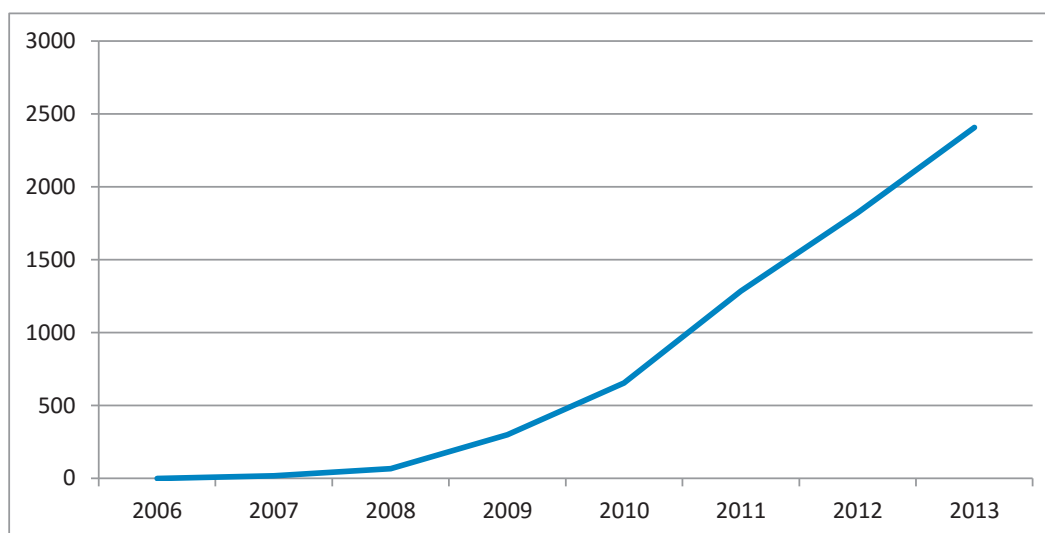
Aukens ræsonnement stemmer ganske godt overens med den fremtrædende opfattelse af sociale netværkssider som værende kommunikationskanaler, hvorfra politikerne kan kommunikere direkte og uredigeret med befolkningen, uafhængig af traditionelle massemedier (Broersma & Graham, 2012, 406; Enli & Skogerbø, 2013, 7), hvilket med et økonomisk term kan betegnes disintermediering (Katz, 1988; Runge, 2013). Massemedierne spiller dog stadig en central rolle i den politiske kommunikation, da vælgerne modtager langt størstedelen af deres politiske informationer fra de traditionelle massemedier, hvorfor partiernes og politikernes evne til at sprede deres budskab gennem massemedierne er essentiel for muligheden for at sikre sig tilslutning på valgdagen (Aelst, Sehata, & Dalen, 2010, 311-312; Green-Pedersen, 2011, 156-158; Lund, 2002, 11-12). I den forbindelse indikerer nyere analyser, at politikerne, i tillæg til at bruge sociale netværkssider til at komme direkte i kontakt med vælgerne, også bruger platformene proaktivt til at komme i kontakt med journalister eller for at opnå omtale i massemedierne (Broersma & Graham, 2012, 405; Lind & Johannesen, 2013; Roginsky, 2014, 104; Skovsgaard & Van Dalen, 2013, 751).

Der er dog også andre årsager til, at partier og politikere søger at påvirke nyhedsdækningen. For partierne kan det være fordelagtigt at få massemedierne til at beskæftige sig med et bestemt emne for at påvirke igangværende forhandlinger ved at influere andre medlemmer af Folketinget, i særdeleshed hvis befolkningen reagerer på historien, eksempelvis gennem surveys bragt på baggrund af dækningen (Aelst et al., 2010, 311-312; Van Dalen, 2012, 33). På det mere individuelle plan kan politikere søge at komme i medierne for at profilere sig internt i partiet, hvilket kan skyldes et ønske om at gøre indtryk ved partiledelsen, men også for at retfærdiggøre sin position over for den lokale partiforening, så politikeren bliver placeret højt på stemmesedlen ved næste valg (Aelst et al., 2010, 312). Flere studier har identificeret individuelle adfærdsmønstre inden for partierne med hensyn til politikernes online kommunikation, og derfor er det relevant at undersøge politikernes adfærd på individniveau i tillæg til partienes (Enli & Skogerbø, 2013, 2; Larsson & Kalsnes, 2014, 664; Skogerbø & Krumsvik, 2014, 4). Sideløbende med at flere politikere har taget sociale net-

værkssider i brug, er der således opstået en debat om, i hvilken udstrækning politikernes mulighed for at udelade pressen i deres kommunikation med vælgerne er et problem, da politikerne hermed kan undgå at skulle svare på kritiske spørgsmål til deres udtalelser (Arnfred, 2012; Broersma & Graham, 2012, 408; Broersma & Graham, 2013, 4; Presselogen, 2012). Diskussionen er foregået i både akademiske kredse og i den offentlige debat.

En præliminær søgning i artikeldatabasen Infomedia viser, at der siden Facebooks indtog i Danmark er sket en markant stigning i antallet af nyheder, hvori en folketingspolitiker citeres fra Facebook eller Twitter i de ni største landsdækkende aviser, hvor citererne til og med 2009 er af en yderst beskedne kvantitet (<400 på årsbasis) til at stige markant fra 2010 (>2400 i 2013), hvorfor praksissen må siges at være mere end blot et valgkampsfænomen.¹

Figur 1. Antallet af artikler i landsdækkende aviser (inkl. web) hvori politikeres facebook- og twitterprofiler citeres

På nuværende tidspunkt dominerer citater fra politikeres konti på sociale netværkssider ikke den journalistiske dækning, men citaterne er indikative for nye dynamikker i det gensidige forhold mellem politikere og journalister, og derfor er det relevant at afdække disse nye dynamikker også imellem valgkampene. Formålet med nærværende artikel er derfor at belyse, i hvilket omfang mønstre identificeret i tidligere studier af dagbladenes brug af politikernes onlineaktivitet kan genfindes uden for valgkampstid og i en dansk kontekst, hvilket danner grundlag for at belyse de underliggende dynamikker i samspillet mellem politikere og journalister, som ikke fremtræder i dagbladene, herunder hvad politikerne oplever, de nye kommunikationsmuligheder betyder for muligheden for at kontrollere deres budskab. Første del af analysen belyser således, a) hvem der citeres (institutionel position, parlamentarisk erfaring og online aktivitet), og b) hvilken funktion citaterne har i artiklerne, hvilket danner

udgangspunkt for anden del af analysen, hvor fundene i den første del bruges til at udlede to temaer, der tilsammen belyser nye konturer i den politiske kommunikation: Opgavefordeling mellem Facebook og Twitter og politikernes mulighed for at kontrollere egne budskaber.

Studiet bidrager til den eksisterende viden ved at belyse de ændrede dynamikker, der forekommer som en konsekvens af politikernes adfærd på og med sociale netværkssider uden for en national valgkamp, hvilket er belyst i begrænset omfang (Paulussen & Harder, 2014, 542). Det er relevant at beskæftige sig med denne periode, da der er tegn på, at en permanent valgkamp har indfundet sig, identificeret ved at partierne har en fast kampagnestab, udfører kampagner løbende og kontinuerligt arbejder på at påvirke dagsordenen og opinionen (Norris, 2000, 138-140; Strömbäck, 2009, 204-205). I en skandinavisk kontekst varierer intensiteten i dette arbejde dog stadig betragteligt, og i en dansk kontekst, hvor valgdatoen ikke er lovbestemt, men udskrives af statsministeren inden for valgperioden, vil en sen valgudskrivelse medføre, at partierne påbegynder kampagnen tidligere, da fristen for udskrivelsen af valget er offentlig, hvorimod en pludselig udskrivelse vil medføre en kort og intensiv valgkamp (Møller Hansen & Kosiara-Pedersen, 2014, 31-33). I takt med at politikerne arbejder mere strategisk med deres kommunikation over en længere periode, er det derfor vigtigt også at afdække praksisserne i disse perioder.

Tillige synes det relevant at stille spørgsmålstejn ved, om de avisartikler, som eksplicit henviser til sociale netværkssider, blot er toppen af et isbjerg, der er i gang med at "transformere nyhedernes fødekæde" (Rud Elberth, 2013). Politikere og journalister interagerer med sociale netværkssider på flere måder, hvoraf brug af opdateringer fra Facebook eller Twitter er den, der tydeligst manifesterer sig tekstuel i massemedierne. Af den årsag benytter studiet sig af metodetriangulering, da en kvantitativ indholdsanalyse er velegnet til at afdække mønstre, der optræder manifest i avisartiklerne, og en kvalitativ læsning af politikernes aktivitet på platformene og de udførte interviews med politikere bidrager med deres refleksioner over egen praksis sammenholdt med den faktiske praksis.

Tidligere studier af dagbladenes brug af politikernes onlineaktiviteter i nyhedsdækningen

Avisernes brug af politikeres udtalelser på sociale netværkssider er et nyligt opstået fænomen, hvorfor litteraturen herom også er forholdsvis begrænset. Tidligere studier har indikeret, at politikere bevidst anvender sociale netværkssider i løbet af valgkampe for at opnå medieomtale (Skovsgaard & van Dalen 2013; Broersma & Graham 2012; Roginsky 2014). Det er dog endnu uvist, hvorvidt denne strategiske brug også finder sted uden for den intense valgkamp. Det mest omfattende studie er lavet af Broersma & Graham (2012), som i en komparativ analyse undersøgte, hvordan et bredt udsnit af aviser brugte politiske tweets i nyhedsdækningen af valgdækningen i England og Holland i 2010, hvad enten afsenderen var en del af den politiske elite eller den almene befolkning. Deres analyse viser både ligheder og forskelle i brugen af tweets mellem de to lande og konkluderer, at de engelske aviser i højere

grad bruger citater fra Twitter end de hollandske, men at de brugte tweets i højere grad har karakter af vox-pop fra almindelige borgere. Tweets fra politikere bliver oftest citeret i tilfælde, hvor en politiker begår en uheldig udtalelse. I modsætning hertil er der flere tweets fra politikere i de hollandske aviser, hvilket forfatterne finder frem til, skyldes politikerens onlineadfærd forstået som aktivitets- og interaktionsniveau (Broersma & Graham, 2012, 415-417). Studiet viser hermed, at antallet af tweets, herunder retweets og dialogiske tweets har en betydning for, hvorvidt politikerens citater, i hvert fald i en hollandsk kontekst.

Broersma & Grahams undersøgelse siger dog ikke meget om frekvensen af avisernes brug af politikeres opdateringer på sociale netværkssider. Ved også at benytte sig af data fra det engelske parlamentsvalg i 2010 ligesom Broersma & Graham tager Deacon & Wring (2011, 300) et kvantitativt perspektiv på mediernes brug af online opdateringer ved at påpege, at blot 1,2 pct. af artiklerne i forbindelse med valgkampen citerede Twitter, 0,4 procent citerede Facebook og 1,9 pct. citerede blogs. I lighed med Deacon & Wright fandt Skogerbø & Krumsvik, at kun få artikler under kommunalvalget i Norge i 2011 gjorde brug af indhold fra sociale medier (Skogerbø & Krumsvik, 2014, 7-8). Det relativt lave niveau betyder dog ikke, at brugen af opdateringer på Twitter og Facebook som kilder er ubetydelig, fordi det direkte citat kun kan betragtes som et overfladisk mål for, hvordan politikere kan anvende sociale medier for at opnå pressedækning. I tillæg hertil stammer dataene fra henholdsvis 2009 og 2011, hvor politikernes brug af sociale medier var i sin vorden. Enkelte studier har dog også fundet en stigning i antallet af citater fra onlineindhold over flere år. Således viser en undersøgelse af to belgiske aviser i perioden 2006-2012 en stigning i andelen af citater fra politikeres konti på Facebook og Twitter (Paulussen & Harder, 2014, 542). Derudover finder studiet, at de citerede i særdeleshed er offentlige personer, som det ikke er muligt at komme i kontakt med for yderligere kommentarer. Denne pointe er særdeles interessant i en politisk kontekst, da sociale netværkssider således vil kunne bruges til at kommentere "følsomme" emner, hvor politikerne ikke har lyst til at svare på kritiske spørgsmål (Broersma & Graham, 2012, 413-414; Paulussen & Harder, 2014, 549). Dette fund undersøges primært i anden del af analysen.

Ud over at citere politikeres opdateringer og tweets direkte bruger journalister også politikernes onlineaktivitet til andre formål. Således viser undersøgelser af journalistiske praksisser, at en del af journaliststanden får ideer til historier og vinkler på sociale medier (Jo Otkjær, 2013; Lariscy, Avery, Sweetser, & Howes, 2009; Parmelee, 2014). I tillæg hertil har flere studier påvist, at der på Twitter eksisterer netværk mellem politikere og journalister (Bruns & Burgess, 2012; Larsson & Moe, 2013; Verweij, 2012) også i en dansk kontekst (Forfatter, 2015). En implikation af ovenstående synes at være, at journalisters overvågning og brug bl.a. Twitter potentielt vil kunne influeres af politikerne.

I tillæg til forskningen, der direkte omhandler journalisters citeringspraksisser i forhold til politikernes onlineaktivitet, er det også relevant at inddrage den eksisterende forskning i hvilke aktører, der citeres generelt. Tidligere studier har identificeret en strukturel, og efterhånden veldokumenteret, bias i nyhedsdækningen til fordel for officielle aktører og i særdeleshed medlemmer af regeringen, som citeres i højere grad end deres kollegaer og

andre aktører (Cook, 1998, 95; Gans, 1979, 129; Hopmann, de Vreese, & Albæk, 2011, 265; Lund, 2002, 91). Denne bias er også dokumenteret i en dansk kontekst, hvor Brink Lund ad flere omgange konkluderer, at menige medlemmer af Folketinget primært får taletid, hvis de selv er udfarende via pressemeddelelser, læserbreve/kronikker eller formår at koble deres udtalelse til de få dagsordner, som dominerer på tværs af dagbladene (Lund, 2009, 16; Lund, 2002, 112-113), eller hvis de udviser uenighed med magtfulde aktører f.eks. partilinjen (Aelst et al., 2010, 314; Van Dalen, 2012, 35).

Design og metode

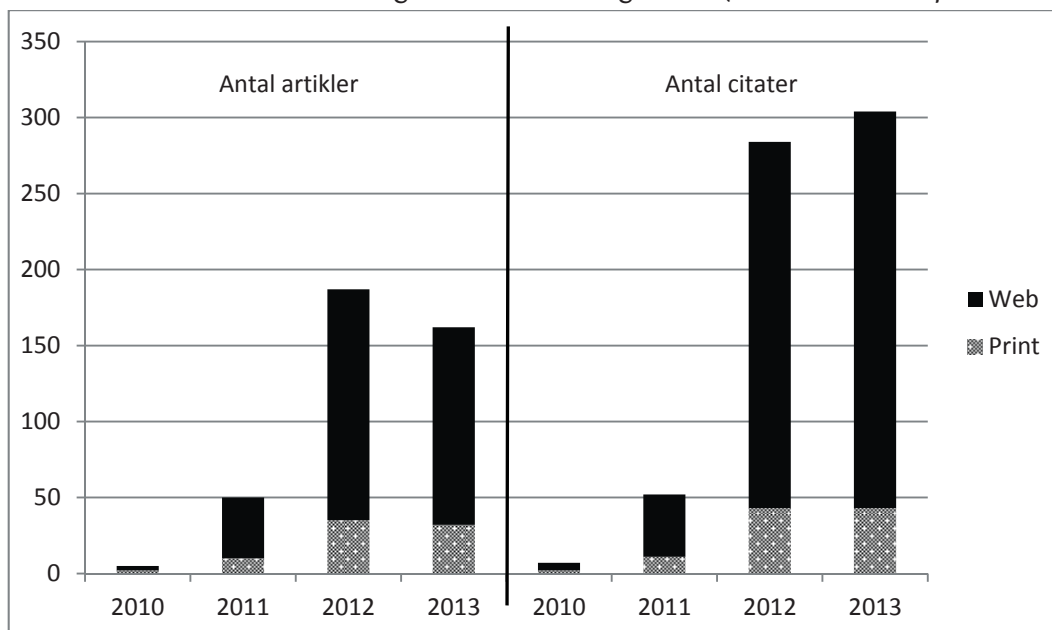
Som grundlag for at belyse de nye dynamikker udføres først en kvantitativ indholdsanalyse af danske dagblades brug af citater fra de folkevalgtes facebook- og twitterkonti. Her afdækkes, hvem der citeres, i hvilken udstrækning, hvor lang parlamentarisk erfaring de citerede har, om politikernes aktivitetsniveau på sociale netværkssider har betydning for, hvorvidt politikerne bliver citeret (kun 2013 data), og hvorvidt opdateringen har en selvstændig nyhedsværdi eller er en illustration af en bredere historie. Dernæst belyses resultaterne via interviews med folkevalgte, der tillige afdækker de underliggende relationer mellem politikerne og journalisterne, som ikke kan afdækkes via den kvantitative indholdsanalyse, herunder politikernes refleksioner over fordele og ulemper ved at bruge platformene så som muligheden for at opnå mere kontrol med egen kommunikation.

Valg af dagblade og sample

De udvalgte aviser repræsenterer otte landsdækkende dagblade: Berlingske, BT, Ekstra Bladet, Information, Jyllands Posten, Kristeligt Dagblad, Politiken og Weekendavisen inkl. deres webudgaver. I tillæg hertil er dr.dk og TV2/ Nyhederne Online udvalgt, da disse er blandt de mest trafikerede nyhedssites blandt danske internetbrugere (FDIM, 2013). I sit hele indfanger udvalget et bredt udpluk af nyhedsformidlingstyper: public service, morgen- og tabloidaviser. I lighed med projekt Nyhedsugen (Lund, 2009; Lund, 2000) blev der valgt en tilfældig uge i efteråret. Valget faldt på uge 48, da denne normalvis ikke indeholder bemærkelsesværdige institutionelt initierede aktiviteter, og efterårets store aktivitet, finansloven, som hovedregel er forhandlet på plads. For at opnå et tilstrækkelig datagrundlag blev indsamlingsperioden udvidet til også at inkludere uge 49-50.² Sideløbende blev der indsamlet al offentligt tilgængelig aktivitet på de folkevalgtes konti på Facebook og Twitter i perioden i 2013.

Ved første øjekast på Figur 2 er det tydeligt, at datagrundlaget for 2010 er for spinkelt til at indgå i en egentlig analyse, da blot fem artikler citerer fra en politikers onlineaktivitet i perioden. Ydermere viser de valgte perioder ikke samme tendens som den præliminære søgning afstedkom, da der er flest artikler i 2012. Årsagen hertil skal findes i den politiske kontekst i de pågældende perioder, som alle var præget af personlige og politiske skandaler. Formålet med nærværende bliver således ikke at lave en empirisk generalisering på tværs af år, men i stedet at identificere tendenser i citeringspraksisserne.

Figur 2. Antal artikler og citeringer der gør brug af folketingsmedlemmers udtalelser fra sociale netværkssider i danske dagblade 2010-2013, uge 48-50 (inkl. avisernes netpendanter)

Indholdsanalyse

Indholdsanalysen blev udført manuelt af to kodere på baggrund af en kodebog lavet specifikt til denne artikel. Analyseenheden var den enkelte artikel, og kodningen fandt sted på to niveauer: artiklen som et hele og det enkelte citat. I tilfælde af at der var flere citater fra sociale netværkssider i samme artikel, blev citaterne kodet separat, mens kodningen af artiklen som hele holdtes konstant. For artiklen blev der kodet a) avisens navn, b) hvorvidt artiklen blev bragt i printudgaven eller på avisens digitale platform, og c) hvilket emne artiklen overordnet behandlede. Ydermere blev artiklens emne noteret. Det enkelte citat blev kodet for d) hvem der blev citeret, e) hvorvidt citatet var taget fra Facebook eller Twitter og f) hvilken funktion citatet spillede i artiklen. Lig Broersma & Graham (2012, 410) blev citaterne kodet som havende en selvstændig nyhedsværdi (*a trigger*) i de tilfælde, hvor citatet kunne betragtes som ophav til artiklen eller den dominerende kilde, og som en illustration i de tilfælde hvor citat spillede en mindre væsentlig rolle og kunne skæres væk uden at skade artiklen. Kategorien "andet" blev også tilføjet til at beskrive de tilfælde, hvor citatet stod alene uden anden kontekst som f.eks. "dagens tweet". Indholdsanalysen blev udført af to kodere (heraf den ene er forfatteren), som gennemførte en fælles træningssession og en efterfølgende individuel pilotkodning. Da denne viste god overensstemmelse mellem koderne, blev der udført en inter-koder reliabilitetstest på 10 pct. af artiklerne med en tilfredsstillende overensstemmelse for alle variabler på mere end 85 pct.

Ydermere blev der foretaget en kvalitativ læsning af politikernes opdateringer og tweets i uge 48-50 2013 som grundlag for de senere interviews. I Danmark havde mere end 90 pct.

af Folketingets medlemmer i 2013 en konto på Facebook og ca. halvdelen var til stede på Twitter.³ I undersøgelsesperioden var andelen af folketingsmedlemmer på Facebook konstant, mens der i 2011 blot var omtrent 30 procent på Twitter, hvilket i 2012 steg til samme niveau som i 2013 (Runge 2014). I forbindelse med den kvalitative læsning blev politikernes aktivitetsniveau på begge platforme noteret til brug i indholdsanalysen, hvorfor denne variabel kun undersøges i 2013. Aktivitetsniveauet kan opgøres på flere måder og indeholde både politikerens og dens følgers aktivitet. I nærværende medtages udelukkende politikernes egen aktivitet i form af opdateringer, svar i kommentarfelt og tweets.

Interviews

På baggrund af indholdsanalysen og en længere periodes observationer af de folkevalgte konti på Facebook og Twitter blev der udført otte interviews for at afdække politikernes opfattelse af sociale netværkssider, hvor der blev spurgt ind til aktørernes praksisser, motiver og selvforståelse (I modsætning til indholdsanalysen er problemstillingen om politikeres online praksisser og selvforståelse en del af en bredere ramme om politikeres overordnede ræsonnementer i forhold til deres onlinepraksisser). Disse danner grundlaget for den resterende analyse. Respondenterne repræsenterer et bredt spektrum af den politiske scene med hensyn til både parti, position i partiet, parlamentarisk erfaring og erfaring med sociale netværkssider, idet alle respondenterne har brugt Facebook i længere tid, mens enkelte er forholdsvis nye brugere af Twitter. Den primære fællesnævner mellem respondenterne er, at de generelt er meget aktive på sociale netværkssider og har haft succes med at få opmærksomhed fra de traditionelle massemedier pga. deres aktivitet herpå. I tillæg til politikerne er også en webredaktør for Socialdemokraterne og en uafhængig konsulent i digital politisk kommunikation interviewet.⁴

Hvem citeres og hvilken funktion spiller citatet?

Som skrevet tidligere har Brink Lund påvist, at menige medlemmer af Folketinget primært får taletid, hvis de selv er udfarende via pressemeddelelser, læserbreve/kronikker eller formår at koble deres udtalelse til de få dagsordner, som dominerer på tværs af dagbladene (Lund, 2009, 16; Lund, 2002, 112-113). For overskuelighedens skyld er Tabel 2 opdelt i ministre (inkl. statsministeren som tilsammen udgør regeringen) og Folketinget (eksklusiv ministre men inklusiv menige medlemmer af regeringspartierne). Herudover inddrages citatets funktion i artiklen som kontrolvariabel, da denne variabel kan belyse, hvorvidt citaterne har været kilde til en selvstændig historie eller en illustration af en nyhed.

Tabellen viser en højsignifikant sammenhæng ($p < 0,0005$) mellem politikernes institutionelle position og antallet af citater, således menige folketingsmedlemmer i højere grad citeres via deres onlinekonti end ministrene.⁵ Tidligere danske undersøgelser viser dog, at oppositionslederen citeres i lige så høj grad som regeringsmedlemmerne, hvilket potentielt kan betyde, at en uforholdsmæssig stor andel af citaterne citerer oppositionslederen. I realiteten

Tabel 1. Antal citeringer fordelt på citatets funktion i artiklen og den citeredes institutionelle position

Hvilken funktion spiller citatet i artiklen?				År (uge 48-50)			Total
				2011	2012	2013	
Selvstændig nyhedsværdi	Institutionel position	Regeringen	Antal citeringer	1	66	1	68
			Procentdel	11,1%	57,9%	4,0%	45,9%
		Folketinget	Antal citeringer	8	48	24	80
			Procentdel	88,9%	42,1%	96,0%	54,1%
	Total	Antal citeringer	9	114	25	148	
		Procentdel	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
Illustration af en bredere historie	Institutionel position	Regeringen	Antal citeringer	0	69	32	101
			Procentdel	0,0%	43,9%	12,4%	22,1%
		Folketinget	Antal citeringer	41	88	226	355
			Procentdel	100,0%	56,1%	87,6%	77,9%
	Total	Antal citeringer	41	157	258	456	
		Procentdel	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
Total	Institutionel position	Regeringen	Antal citeringer	1	135	33	169
			Procentdel	2,0%	49,8%	11,7%	28,0%
		Folketinget	Antal citeringer	49	136	250	435
			Procentdel	98,0%	50,2%	88,3%	72,0%
	Total	Antal citeringer	50	271	283	604	
		Procentdel	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	

(36 missing. Heraf er de 15 partier eller politikere i aggregeret form og de sidste 21 er karakteriseret som havende en "Anden" funktion end *Selvstændig nyhedsværdi* eller *Illustration af en bredere nyhedshistorie*)

viste det sig, at oppositionsleder Lars Løkke Rasmussen (V) i 2011 og 2012 var ophavsmand til blot ca. 5 pct. af citaterne og 10 pct. i 2013, hvorfor det ikke synes at være forklaringen på, at menige folketingsmedlemmer citeres mere end ministrene. I stedet synes forklaringen at ligge i tråd med den danske forsknings tidligere resultater, således politikernes opdateringer på sociale netværkssider kan forstås som en ny kanal, hvorpå menige folketingsmedlemmer kan være udfarende og få eksponering i dagbladene. Hvorvidt dette repræsenterer en demokratisering af politikernes adgang til dagbladene kan denne analyse dog ikke afdække, da citaterne fra politikernes onlinekonti blot er en delmængde af de totale citater.

På trods af den statistiske sammenhæng, er der en variation mellem årene. Årsagen til de varierende resultater kan overordnet skyldes to faktorer: 1) ændringer i citeringspraksis eller 2) den politiske dagsorden i samplingsperioderne. Førstnævnte er ikke muligt at sige noget

entydigt om på baggrund af det indsamlede data. Den generelle stigning siden 2008 i antallet af artikler, som citerer fra politikeres konti på sociale netværkssider er dog en indikation på, at det bliver stadigt mere almindeligt at bruge disse udtalelser som kilde. Diverse undersøgelser af journalisters onlinepraksisser bekræfter denne antagelse (Jo Otkjær, 2013; Lariscy et al., 2009; Parmelee, 2014). Indholdet i den politiske dagsorden i det enkelte år i samplingsperioden synes dog i højere grad at kunne forklare variationen i, hvem der citeres. En kvalitativ læsning af artiklerne viser, at i uge 48-50 i 2011 blussede debatten om Joachim B Olsens (LA) facebookopdatering om, at han "brækker sig over fattige" igen, da Özlem Cekic (SF) inviterede ham på besøg hos en fattig, arbejdsløs borger, som senere fik tilnavnet "Fattig-Carina" i offentligheden. Således bruges 82 pct. af citaterne i 2011 som en illustration af en bredere historie, mens 18 pct. af citaterne var nyhedsværdige i sig selv, herunder bl.a. Özlem Cekics udtalelser og Ole Hækkerup (S) som udtalte sig imod partilinjen.

I 2012 bruges ca. 58 pct. af citaterne som en illustration af en bredere historie, mens 42 pct. er nyhedsværdige i sig selv. Stigningen i nyhedsværdige citater kan i høj grad tilskrives Uffe Elbæks afgang som kulturminister efter beskyldninger om nepotisme og et særdeles kritisk samråd i kulturudvalget. Under dette forløb kommunikerer han primært via Facebook, og i ingen af artiklerne er der et efterfølgende interview med Uffe Elbæk. Journalisterne var derfor overladt til at citere fra kulturministerens facebookkonto, hvilket gav Elbæk stor kontrol over sit budskab, da flere af artiklerne gengav hele opdateringer, til tider med meget få redaktionelle kommentarer tilknyttet. Denne problemstilling behandles yderligere i anden del af analysen. I den mere kuriøse ende fremtrådte humoristiske tweets også som nyhedsværdige i sig selv, heriblandt Trine Bramsen (S), der opdaterede billeder fra morgenen efter en julefrokost for journalisterne på Christiansborg, hvor en beruset journalist var faldet i søvn i et mødelokale. Denne tendens genfandttes også i de andre år, hvor bl.a. Rasmus Prehn (S) viste selvironi over at have offentliggjort sit personnummer i et tidligere tweet.

Tendenserne for 2013 ligner resultatet fra 2011, idet 91 pct. af citaterne i 2013 illustrerer en bredere historie. Lig 2012 vælger endnu en minister at trække sig i 2013 efter en politisk skandale, hvor daværende justitsminister Morten Bødskov konstruerer en "nødløgn" over for retsudvalget. Modsat Uffe Elbæks tilfælde afføder denne ministerafgang kun ganske få citater, hvilket også skyldes, at hovedpersonen ikke udtaler sig via sociale medier. Ud over Morten Bødskov vælger daværende udenrigsminister Villy Søvndal også at trække sig som minister, dog af helbredsmæssige årsager. Under indtrædelsestalen fra den nye minister Holger K Nielsen, giver han Villy Søvndal en hængekøje, som Villy Søvndal kan bruge til at drømme sig hen til "det Cubanske paradis" (DR Nyheder, 2013). Denne udtalelse får Søren Pind til at forfatte flere indlæg på sin facebookkonto, og efterfølgende et blogindlæg på Berlingskes hjemmeside, hvor han offentliggør, at han vil indkalde Holger K Nielsen i samråd for at forklare sine udtalelser. Dette eksempel behandles yderligere i anden del af analysen.

Tabel 2. Antal citeringer fordelt på parlamentarisk erfaring

			År (uge 48-50)			Total
			2011	2012	2013	
Hvor lang tid har aktøren siddet i Folketinget?	Valgt ind i 2011	Antal citeringer	26	117	74	217
		Procentdel	50,0%	42,1%	25,1%	34,7%
	Valgt ind i 2005 eller inden 2011	Antal citeringer	7	77	99	183
		Procentdel	13,5%	27,7%	33,6%	29,3%
	Valgt ind før 2005	Antal citeringer	19	84	122	225
		Procentdel	36,5%	30,2%	41,4%	36,0%
Total	Antal citeringer	52	278	295	625	
	Procentdel	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	

(15 missing: partier eller politikere i aggregeret form)

Parlamentarisk erfaring

I tillæg til politikernes institutionelle position har aktørens parlamentariske erfaring tidligere vist sig at have betydning for, hvorvidt og i hvor høj grad politikerne citeres, således en længere parlamentarisk erfaring kan føre til flere citater grundet bl.a. flere kontakter til journalister (Aelst et al., 2010, 314; Van Dalen, 2012, 35). Tabellen viser en signifikant sammenhæng ($p < 0,001$) mellem politikernes parlamentariske erfaring og hvem der citeres, således at flere folketingsmedlemmer med en lang parlamentarisk erfaring og folketingsmedlemmer valgt ind i 2011 citeres fra deres Facebook- og Twitterkonti end politikere valgt ind i 2005 eller inden 2011. Politikernes parlamentariske erfaring har således ikke en entydig effekt i nærværende data, da det både er politikere med en lang og en kort parlamentarisk erfaring, der citeres end politikerne med en mellemlang parlamentarisk erfaring.

I 2011 er halvdelen af de citerede udtalelser lavet af en politiker, som blev valgt ind ved folketingsvalget i 2011 (eller indtrådte i Folketinget senere), mens tallet er ca. 25 pct. for samme periode i 2013. Politikere, som blev valgt ind før folketingsvalget i 2005, er ophav til næsten 37 pct. af citaterne i 2011 og lige over 41 pct. af citaterne i 2013. En supplerende analyse med udgangspunkt i det akkumulerede antal citater for den enkelte politiker pr. år viser dog ingen statistisk sammenhæng. Således blev 55 pct. af de citerede politikere valgt ind ved folketingsvalget i 2011 citeret 1-3 gange i 2013, mens 45 pct. blev citeret mere end 3 gange. For politikere valgt ind i 2001 eller før var fordelingen lige. Dette mønster genfindes i dataene fra 2011 og 2012.

Aktivitet på Facebook og Twitter

Formålet med at inddrage politikernes aktivitetsniveau på Facebook og Twitter er at efterprøve et fund i Broersma & Grahams komparative studie af den britiske og hollandske valgkamp i 2010, hvor de fandt, at aviserne i højere grad citerede parlamentsmedlemmer,

der udviste en høj aktivitet på sociale netværkssider i valgkampperioden end medlemmer med en lav aktivitet (Broersma & Graham, 2012, 415-417).

Tabel 3 viser, at ud af de 54 politikere, som blev citeret i uge 48-50 i 2013, citeres 55.6 pct. 1-3 gange og 44.4 pct. mere end fire gange uafhængig af deres aktivitetsniveau. Af politikere som har lavet mere end 100 opdateringer og tweets i perioden, citeres ca. 62 pct. mere end 3 gange. Forskellen mellem de tre aktivitetsniveauer er dog ikke statistisk signifikant, og derfor synes politikernes aktivitetsniveau på Facebook og Twitter ikke alene at have en betydning for, hvor ofte aktøren citeres. En supplerende analyse, hvor politikernes parlamentariske erfaring inddrages som kontrolvariabel, viser heller ingen signifikante forskelle mellem politikere, der blev valgt til Folketinget i 2011 og politikere som blev valgt ind før valget i 2005. Det skal dog bemærkes, at antallet af citerede politikere er så små, at det ikke er muligt at lave håndfaste konklusioner på baggrund af disse tal eller lave mere avancerede statistisk analyser på dataene.

Tabel 3. Antal citeringer på baggrund af politikernes aktivitet på Facebook og Twitter, uge 48-50 2013

			Hvor mange gange bliver aktøren citeret?		Total
			Citeret 1-3 gange	Citeret mere end 3 gange	
Hvor aktiv har aktøren været på Facebook og Twitter?	Begrænset aktivitet (1-29)	Antal personer	10	7	17
		Procentdel	58,8%	41,2%	100,0%
	Middel aktivitet (30-99)	Antal personer	12	4	16
		Procentdel	75,0%	25,0%	100,0%
	Høj aktivitet (100+)	Antal personer	8	13	21
		Procentdel	38,1%	61,9%	100,0%
Total	Antal personer	30	24	54	
	Procentdel	55,6%	44,4%	100,0%	

(4 missing: partier eller politikere i aggregeret form)

Nye dynamikker i den politiske kommunikation

Jeg påbegyndte artiklen med at sætte spørgsmålstejn ved, om de eksplicitte citater i dagbladene blot er toppen af et større isbjerg, som er med til at "transformere nyhedernes fødekæde". Den resterende del af artiklen belyser disse nye dynamikker gennem interviews med folkevalgte om deres refleksioner omkring deres brug af sociale netværkssider. Respondenterne er aktive på sociale netværkssider og nogle af de mest citerede i den ovenstående indholdsanalyse. Denne viser flere interessante resultater, hvoraf flere er i overensstemmelse med den eksisterende litteratur om citeringspraksisser. For det første viser

indholdsanalysen, at politikerne primært citeres, når de forholder sig til eksisterende dagsorden, og at menige folketingsmedlemmer i højere grad citeres fra deres konti på sociale netværkssider end regeringsmedlemmer. For det andet viser analysen også, at politikerne kan få mediedækning med udgangspunkt i deres opdateringer, hvis de vælger at modsige partilinjen eller på anden vis udtaler sig uoverlagt eller uheldigt. Analysen viste dog også resultater, som afviger fra den eksisterende forskning, heriblandt at brugen af humor kan føre til mediedækning, og at dagbladene citerer fra sociale netværkssider i tilfælde, hvor politikerne vælger udelukkende at udtale sig på disse platforme. Andelen af citater med en selvstændig nyhedsværdi var således størst i 2012, hvor daværende kulturminister Uffe Elbæk i høj grad brugte Facebook som kommunikationskanal i forløbet under sin fratrædelse. Derudover synes perioderne at indikere et skift i journalisterne brug af politikeres ytringer på sociale netværkssider.

På baggrund af den ovenstående analyse og de efterfølgende interviews udledes to temaer, der tilsammen belyser de nye konturer i den politiske kommunikation: Opgavefordeling mellem platformene og ændrede relationer mellem journalister og politikere.

Opgavefordeling mellem Facebook og Twitter

Den indledende analyse af avisernes brug af politikernes ytringer på sociale netværkssider viser, at der primært citeres fra politikernes facebookkonti i perioderne i 2011-2012, hvor 85-87 pct. af citaterne stammer herfra. I 2013 er fordelingen mellem platformene lige, hvilket indikerer forandrede citeringspraksisser i takt med, at flere politikere er begyndt at bruge Twitter. På den baggrund kunne man forvente, at politikerne betragter Facebook som en bedre mulighed for at få eksponering i massemedierne end Twitter. Dette er dog langt fra virkeligheden. Tidligere fødevareminister, Mette Gjerskov udtaler:

Jeg er på Facebook for at få en dialog med borgerne simpelthen. Og med mine vælgere, med mit bagland i Roskilde... Twitter handler i høj grad om at have en meget kortvarig og skarp debat med politiske modstandere eller at komme i kontakt med journalister. Det er en lille bitte mikroskopisk skare der sidder på #dkpol og det er det eneste sted jeg befinder mig på Twitter og det handler om at gøre sig bemærket på Christiansborg. (Mette Gjerskov, S)

I citatet indikerer hun en klar arbejdsdeling mellem de to platforme, hvor især Twitter bruges til det opsøgende pressearbejde. Arbejdsdelingen går igen i de andre interviews og begrundes med, at Twitter er med til at skabe netværk mellem politikere og journalister, der kan udvide den eksisterende kontakt, som foregår på Christiansborgs gange. Alle respondenterne udviser samtidig en bevidsthed om, at journalisterne følger dem på Facebook og citerer herfra, men uden journalisterne tilstedeværelse er manifest, og ofte uden at opsøge politikerne for yderligere kommentarer. Disse udtalelser underbygges af Forfatteren, der i en analyse af politikernes aktivitet på Facebook og Twitter under Folketingets åbningsdebat påviste en høj grad af interaktion mellem politikere og journalister på Twitter, et mønster som ikke kunne genfindes på Facebook (Forfatter, 2015). Med en udvidet

relation på Twitter rykker forhandlingen om nyhederne ud i det offentlige rum, hvilket giver nye rammer for kommunikationen, da flere aktører kan byde sig til. Hermed sker der en yderligere centrering af tid, da kommunikationen på de nye platforme- primært Twitter- kan ske hurtigere end gennem mere traditionelle kanaler som f.eks. pressemeddelelser, da disse ofte udsendes af presstjenesten.

I tillæg til opgavefordelingen som identificeret ovenstående er sociale netværkssider også med til at rekonfigurere pressemeddelelsens rolle i den politiske kommunikation. Stine Brix (Enhedslisten) formulerer det således:

Tærsklen er en anden for hvornår jeg vil skrive et tweet og hvornår jeg vil lave en pressemeddelelse. Det er også anderledes end at kontakte en journalist direkte. (Stine Brix, EL)

Årsagen hertil skal findes i de egenskaber, som aktørerne tilskriver forskellige formidlingsgenrer, også kaldet *perceived affordances* (Gibson, 1977). Respondenterne udtrykker over én kam, at der på sociale netværkssider er plads til at komme med skæve og personlige beretninger, som eksempelvis Özlem Cekic gjorde det i julen 2013, hvor hun brugte sin facebookkonto til at søge råd og fortælle om sin første jul i et dansk hjem. Derudover bruges især Twitter til at dele en pressemeddelelse i små brudstykker, tilpasset til 140 tegn. Hos respondenterne er der også en opfattelse af, at pressemeddelelser kræver en større og sammenhængende fortælling end en opdatering eller et tweet.

Ændrede relationer mellem journalister og politikere

I sin skelsættende bog om nyhedsproduktionens processer beskrev Herbert J. Gans forholdet mellem journalister og deres kilder som en dans, da relationen er præget af en gensidig afhængighed og skiftende magtforhold (Gans, 1979, 116). Gans argumenterede for, at kilden oftest er i en styrkeposition over for journalisten, mens surveys blandt folkevalgte har vist, at der blandt politikerne hersker en modsat opfattelse (Albæk, van Dalen, & de Vreese, 2008). Styrkeforholdet mellem aktørerne er til stadighed til diskussion og udbredelsen af sociale netværkssider har pustet yderligere til debatten. Mestendels er holdningen, at sociale netværkssider har givet politikerne en mulighed for at tilsidesætte de traditionelle massemedier og kommunikere direkte til offentligheden, en proces som med økonomiske termer kaldes disintermediering, da det medierende led udelukkes i relationen (Hester, 1969; Katz, 1988; Runge, 2013). Denne opfattelse synes også at være udbredt blandt de interviewede:

”Det startede oprindeligt som et forsvar. Der hvor jeg kunne komme af med nogle ting hvilket i den gamle medieverden var uhørt. Redigeringsfunktionen er jo overgået til den oprindelige indehaver af ytringen og det synes jeg faktisk på mange måder har været en rar oplevelse som politiker.” (Søren Pind, V)

”Det gode er jo at man kan få lov til at komme ud med sit eget budskab eller sin egen vinkel på den her sag. Det er jo ikke altid at man får lov at blive inviteret ind. Der er også en kamp om at få lov til at udlægge en sag”. (Stine Brix, EL)

Eksisterende studier yder også opbakning til denne forståelse. Broersma & Graham (2012, 418) viser, at næsten alle citaterne fra kandidaternes twitterkonti bringes i fuld længde, hvorved aktøren får lov til at udbrede sit budskab uden redigering. I ovenstående analyse af citater i danske dagblade er mønstret lig det i Broersma & Graham i 2011 og 2012, idet 90-95 pct. af artiklerne citerer politikerne direkte. Da analysen også omfatter opdateringer på Facebook, er der ikke tale om, at hele opdateringen citeres, hvilke sandsynligvis skyldes, at der ikke er grænser for længden på opdateringen i modsætningen til Twitter. Paulussen & Harder (2014, 549) finder i deres analyse af to belgiske aviser i seks år, at de citerede i særdeleshed er offentlige personer, som ikke er muligt at komme i kontakt med for yderligere kommentarer. Denne pointe er særdeles interessant i en politisk kontekst, da sociale netværkssider således vil kunne bruges til at kommentere ”følsomme” emner, hvor politikerne ikke har lyst til at svare på uddybende eller kritiske spørgsmål. Eksempler på dette findes både i perioden i 2012 og 2013; i 2012 offentliggør Uffe Elbæk sin afgang som kulturminister på Facebook. Konfronteret med motivet for at offentliggøre sin afgang på Facebook svarer Uffe Elbæk:

Jeg tror jeg er den første minister der har meddelt min afgang på Facebook før jeg gjorde det på et andet medie. Og den gik ikke så meget på at nu håber jeg der er nogen journalister der picker det op. Nej det gik faktisk på, at dem der læser mig skal fandeme høre det fra mig før de læser om det. (Uffe Elbæk, Uden for parti)

Uagtet motivet blev udfaldet, at flere aviser bragte flere af Uffe Elbæks opdateringer i fuld længde.

Som kontrast til opfattelsen af at sociale netværkssider giver politikerne mere kontrol over deres budskab, argumenterer lozi & Bennett for, at aktører i stedet afsiger kontrol over sit budskab på internettet pga. de iboende interaktive elementer (Schneider & Foot, 2006, 6). Dette argument bakkes op af Jackson & Lilleker (2009), som dog påpeger, at antagelsen kun gælder i tilfælde af, at politikerne faktisk benytter sig af platformenes muligheder for interaktivitet (Jackson & Lilleker, 2009, 234-236). De konkluderer, at majoriteten af de engelske parlamentarikere er ”hoppet med på vognen” og bruger diverse sociale medier, men at deres brug bærer præg af en lav grad af interaktivitet.

En anden årsag til, at der kan argumenteres for, at brugen af sociale netværkssider mindsker politikerens kontrol over sit budskab er af temporal karakter og skyldes den relative store mængde social tilstedeværelse (social presence), platformene tillader (Kaplan & Haenlein, 2010, 60-62). I analyseperioden i 2013 bliver Søren Pind (V) citeret fra sin facebookkonto for en kritik af nyudnævnte udenrigsminister, Holger K Nielsen (SF), som i sin tiltrædelsestale hylder den afgående minister, Villy Søvndal (SF) ved at give ham en hængeskøjle og en sang med cubansk musik og ytre, at Søvndal kan sætte hængeskøjlen op i

haven og drømme sig til det "cubanske paradis". Søren Pinds opdateringer citeres en del de følgende dage, herunder også andre politikeres reaktioner på Søren Pinds adfærd. Om situationen ræsonnerer Søren Pind:

Det var hvert fald et eksempel på hvor jeg burde have været langsommere men der medvirkede de sociale medier til at [...] altså det at jeg havde den mulighed og skrev at jeg kunne ikke forstå at der ikke var nok der reagerede... så blev jeg gal og så skrev jeg en gang til og så skrev jeg en tredje gang og så sagde det bang. (Søren Pind, V)

I tillæg til Søren Pinds egne opdateringer er der også andre kendte danskere, der reagerer, heriblandt studieværten, Anders Breinholt, der sender et tweet afsted til sine over 150.000 følgere på Twitter, hvori han kritiserer Søren Pind. Herudover kritiseres han også af andre folketingsmedlemmer og også blandt partifæller og ender med at trække et annonceret samråd om emnet tilbage. Eksemplet viser, hvordan både interaktivitet og en umiddelbarhed er med til at reducere aktørernes kontrol over deres eget budskab. Umiddelbarheden beskrives dog også som et af de store fortrin ved sociale netværkssider, da det er muligt at udtrykke sin holdning uden redigering fra hverken massemedierne eller egne rådgivere. Historien, som blev citeret oftest i 2011, var Joachim B Olsens udtalelse, som denne artikel indledes med; "Jeg brækker mig". I sine refleksioner om forløbet udtaler Joachim B Olsen:

Det var ord der kom fra hjertet og selvfølgelig kan man sige at den måde at skrive tingene på også godt kan skygge for budskabet men samtidig kan det sparke nogle døre ind og nogle gange skal vi jo sparke en dør ind for at få startet en debat. Men det var jo ikke noget der var planlagt. Det kom bare fra hjertet på en fredag aften... Jeg synes klart at der hvor det er sjovest det er jo når folk umiddelbart siger hvad de mener. Det gælder ikke bare på Facebook men der er det jo interessant fordi hvis det medie nu ikke havde været der så skulle jeg have skrevet et eller andet debatindlæg og det havde jeg jo så også censureret selv i en eller anden forstand så var det sikkert aldrig blevet til noget. (Joachim B Olsen, LA)

Eksemplerne viser både fortrinen og farerne ved at anvende platformene, hvorfor der kan argumenteres for at være tale om sideløbende processer, hvor politikerne kan bruge platformene til at få mere kontrol ved at bruge dem som en unidirektionel og moderne pressemeddelelse til offentligheden repræsenterer en minimering af kontrol eksemplificeret af Søren Pinds umiddelbare reaktion på Holger K Nielsens udtalelser og kollegaers og meningsdanneres modreaktion på Søren Pinds udtalelser.

Diskussion

Sociale netværkssider er blevet en integreret del af den politiske kommunikation og bruges sideløbende med eksisterende kommunikationskanaler og til tider som erstatning for disse. Den præliminære analyse af dagbladenes brug af opdateringer fra politikernes onlinekonti siden 2006 viser tillige, at dagbladenes brug af politikernes opdateringer ikke udelukkende

er knyttet til valgkampsaktiviteter som eksempelvis folketingsvalget i 2011, men foregår kontinuerligt og i stigende grad. Nærværende analyse kan ikke drage konklusioner om det brede medie billede, da den kun behandler en lille andel af den politiske journalistik; artikler som citerer politikere fra deres online profiler. Resultaterne fra indholdsanalysen viser flere interessante resultater, hvoraf en del er i overensstemmelse med den eksisterende litteratur om citeringspraksisser. Således viser analysen, at det i høj grad er menige folketingsmedlemmer, som citeres via deres onlinekonti, da disse kan betragtes som en yderligere kanal, hvorfra menige folketingsmedlemmer kan være udfarende og få eksponering i dagbladene. Analysen viser dog også resultater, som afviger fra den eksisterende forskning, heriblandt at politikernes parlamentariske erfaring ikke har betydning for antallet af citater, hvorimod humor og primært at udtale sig på platformene kan føre til flere citater fra platformene.

I modsætning til Broersma & Graham (2012) viser analysen ingen statistisk signifikant sammenhæng mellem, hvilke aktører der citeres og deres aktivitetsniveau på Facebook og Twitter. Der kan med rette sættes spørgsmålstegn ved, hvorvidt en tre ugers periode er repræsentativ for en aktørs aktivitetsniveau på sociale netværkssider, hvorfor dette studie kun kan sige noget om aktørens aktivitetsniveau i de tre uger i 2013 og ikke den akkumulerede medieindflydelse, som formes over tid. Det er nærliggende at undersøge, hvorvidt aktivitet over en længere periode er med til at opbygge en bredere kontaktflade med de politiske journalister, yderligere eksponering i de traditionelle massemedier for derved at opbygge en større mediekapital (Davis & Seymour, 2010). Analysen viser dog, at citaterne oftere bruges til at illustrere en bredere nyhed og ikke kan siges at have en selvstændig nyhedsværdi med mindre opdateringen er et udtryk for, at en politisk aktør begår en dumhed som eksempelvis Rasmus Prehn (S), der ved en fejl offentliggør sit CPR-nummer på Twitter, eller der er tale om en politiker, der er involveret i en politisk skandale og primært udtaler via Facebook uden mulighed for et efterfølgende interview.

De efterfølgende interviews med politikere, som aktivt bruger sociale netværkssider til at interagere med både deres følgere og politiske journalister, viser, at politikerne oplever, at der sker nogle centrale forandringer i relationen mellem journalisterne og politikerne. For det første synes der at være en arbejdsdeling mellem online platforme, hvor især Twitter bruges til at kontakte og interagere med den politiske elite, herunder de politiske journalister. Flere af de tidligere studier af dagbladenes brug af politikeres online ytringer konkluderer, at sociale medier har givet politikerne en større kontrol over deres eget budskab i og med, at de kan bruge platformene til at kommunikere direkte med offentligheden og derved omgå de traditionelle gatekeepere, hvilket ændrer magtrelationerne mellem politikerne og journalisterne i førstnævntes favør. Den første analyse viser også, at dette kan være en effektiv strategi, hvad end motivet for udelukkende at kommentere en sag på Facebook er. Interviewene afslører dog, at umiddelbarheden og potentialerne for interaktivitet også kan være risikabelt, da aktørerne i et øjeblikks indskydelse kan komme til at udtale sig overilet og blive sårbare for andre meningsdanneres ytringer. Således kan der argumenteres for,

at flere aktører får lejlighed til at påvirke vinklen på en historie som i tilfældet med Søren Pind, hvor flere meningsdannere også deltog i diskussionerne på i særdeleshed Twitter.

Studiet påviser, at en del af de folkevalgte aktivt benytter sig af sociale netværkssider i deres politiske arbejde. Det kunne være frugtbart at supplere analysen med interviews med udvalgte politiske journalister for at afdække deres praksisser, i stedet for som i nærværende at bruge de publicerede artikler, der må siges at repræsentere udfaldet af journalisterens praksisser.

De udvalgte respondenter tilhører en mindre gruppe af politikere med et højt aktivitetsniveau og en relativ stor gennemslagskraft i dagbladene i perioden, og således tåler studiet ikke generaliseringer til hele populationen. Studiet kan dog i stedet være med til at generere nye spørgsmål, og udviklingen er indikativ for nye dynamikker i det gensidige forhold mellem politikere og journalister.

Noter

- 1 De udvalgte aviser repræsenterer de ni store landsdækkende dagblade: Berlingske, BT, Børsen, Ekstra Bladet, Information, Jyllands Posten, Kristeligt Dagblad, Politiken og Weekendavisen inkl. deres webudgaver. I tillæg hertil er dr.dk og tv2/ Nyhederne Online, da disse er blandt de mest trafikerede nyhedssites (FDIM, 2013). For at sikre at artiklerne rent faktisk anvender et citat fra en folketingspolitiker er der udvalgt en repræsentativ uge (d. 4.10-11.10), hvor artiklerne fra hvert år er blevet gennemlæst. Dette resulterede i, at 11,9-30,2 pct. (20,4 pct. i gennemsnit) af artiklerne blev sorteret fra, idet de primært behandlede Facebook som virksomhed eller udelukkende indeholdte citater fra udenlandske politikere skrevet i forbindelse med f.eks. det arabiske forår. Antallene i figuren skal ses som et skøn, idet 20 pct. af antallet som vist ved hjælp af søgningen er frasorteret.
- 2 Artikelsøgningen er lavet ved brug af multiple søgestrengte i artikeldatabasen Infomedia. Første søgning identificerede alle artikler i perioderne, som citerede fra Facebook eller Twitter. Efterfølgende blev der foretaget en søgning, hvor feltet blev indsnævret til artikler, som citerede fra platformene i forbindelse med politiske aktører ved at indføre partier og nøgleord associeret med Folketinget som eksempelvis "regering*".
- 3 Identificeringen af politikernes konti på Facebook og Twitter er lavet d. 25. september 2013 af undertegnede. Søgningen blev foretaget via søgemaskinerne i facebook.com og twitter.com ved at skrive folketingsmedlemmets navn, som det fremgår på Folketingets hjemmeside. I tilfælde af at ingen konto blev identificeret, foretog jeg en søgning i søgemaskinen google ved at skrive politikerens navn efterfulgt af Facebook eller Twitter og slutteligt blev der lavet en søgning på politikerens partiets hjemmeside. Hvis ingen af disse forsøg ledte til en konto, blev det konkluderet, at en sådan ikke eksisterede på daværende tidspunkt.
- 4 Alle interviews blev gennemført mellem december 2013 og februar 2014 og varede 30-60 minutter. De interviewede er: Joachim Brøchner Olsen (LA), Lisbeth Kjær Larsen (Webredaktør for S), Mette Gjerskov (S), Stine Brix (EL), Søren Pind (V), Thomas Thomsen (kreativ direktør Konxion), Uffe Elbæk (Uden for parti) og Özlem Cekic (SF).
- 5 Signifikanstesten blev udført i en separat tabel, hvor kun sammenhængen mellem politikernes institutionelle position og antallet af citater indgik for at sikre et tilstrækkeligt antal af observationer i hver celle.

References

- Aelst, P.V., Sehata, A., & Dalen, A. V. (2010). Members of parliament: Equal competitors for media attention? an analysis of personal contacts between MPs and political journalists in five European countries. *Political Communication*, 27(3), 310-325.
- Albæk, E., van Dalen, A., & de Vreese, C. (2008). *Hovedkonklusioner på spørgeskemaundersøgelse rettet mod danske journalister og politikere*. Odense: Center for Journalistik/Institut for Statskundskab.
- Arnfred, C.E. (2012, 15.11). Løkke kritiseres for at gemme sig. *Berlingske*.
- Broersma, M., & Graham, T. (2012). Social media as a beat. *Journalism Practice*, 6(3), 403-419.
- Broersma, M., & Graham, T. (2013). Twitter as a news source: How Dutch and British newspapers used tweets in their news coverage, 2007-2011. *Journalism Practice*, 7(4), 446-464.
- Bruns, A., & Burgess, J. (2012). Researching news discussion on twitter: New methodologies. *Journalism Studies*, 13(5-6), 801-814.
- Cook, T.E. (1998). *Governing with the news: The news media as a political institution* Chicago, Ill.: University of Chicago Press.
- Davis, A., & Seymour, E. (2010). Generating forms of media capital inside and outside a field: The strange case of David Cameron in the UK political field. *Media, Culture & Society*, 32(5), 739-759.
- DR Nyheder. (2013). Holger K kaldt i samråd om cuba-tale efter få timer på posten. Retrieved from <http://www.dr.dk/Nyheder/Politik/2013/12/12/12220544.htm>
- Enli, G.S., & Skogerbø, E. (2013). Personalized campaigns in party-centred politics: Twitter and Facebook as arenas for political communication. *Information, Communication & Society*, 16(5), 757-774.
- FDIM. (2013). Danske medier research- toplisten. Retrieved from <http://www.fdim.dk/statistik/internet/toplisten>
- Gans, H.J. (1979). *Deciding what's news: A study of CBS evening news, NBC nightly news, newsweek, and time* Northwestern Univ Press.
- Gibson, J.J. (1977). The theory of affordances. In J.J. Gieseeking, W. Mangold, C. Katz, S. Low & S. Saegert (Eds.), *The people, place, and space reader* (pp. 56-60). New York: Routledge.
- Gjerding, S. (2012, 10.09). Astrid krag styrket i SF-opgør. *Information*.
- Green-Pedersen, C. (2011). *Partier i nye tider: Den politiske dagsorden i Danmark*. Århus Universitetsforlag.
- Hester, D.D. (1969). Financial disintermediation and policy. *Journal of Money, Credit and Banking*, 1(3, Conference of University Professors), 600-617.
- Hopmann, D.N., de Vreese, C.H., & Albæk, E. (2011). Incumbency bonus in election news coverage explained: The logics of political power and the media market. *Journal of Communication*, 61(2), 264-282.
- Jackson, Nigel A: Lilleker, Darren G. (2009). Building an architecture of participation? Political parties and web 2.0 in Britain. *Journal of Information Technology & Politics*, 6(3-4), 232-250.
- Jo Otkjær, M. (2013). *Politiske journalister på Facebook og Twitter- kilderelationer og kildekritik på de sociale medier* Speciale RUC.
- Kaplan, A.M., & Haenlein, M. (2010). Users of the world, unite! The challenges and opportunities of social media. *Business Horizons*, 53(1), 59-68.
- Katz, E. (1988). Disintermediation: Cutting out the middle man. *Departmental Papers (ASC)*. Annenberg School for Communication.
- Lariscy, R.W., Avery, E.J., Sweetser, K.D., & Howes, P. (2009). An examination of the role of online social media in journalists' source mix. *Public Relations Review*, 35(3), 314-316.
- Larsson, A.O., & Kalsnes, B. (2014). 'Of course we are on Facebook': Use and non-use of social media among Swedish and Norwegian politicians. *European Journal of Communication*, 29(6) 653-667.

Article: Mellem kontrol og afmagt

- Larsson, A., Olof, & Moe, H. (2013). Representation or participation? Twitter use during the 2011 Danish election campaign. *Javnost – the Public*, 20(1), 71-88.
- Lind, N., & Johannesen, T. (2013). Sociale medier er afgørende for danske politikere. Retrieved from <http://kommunikationen.dk/Nyheder/2013/Januar/Sociale-medier-er-afgorende-for-danske-politikere-/#.UePHqBxbq1Y>
- Lund, A.B. (2009). In Willig I., Blach-Ørsten M. (Eds.), *Hvor kommer nyhederne fra: Den journalistiske fødekæde i Danmark før og nu* Kbh.: Ajour.
- Lund, A.B. (2000). *Først med det sidste: En nyhedsuge i Danmark* Århus: Ajour.
- Lund, A.B. (2002). In Magtudredningen (Ed.), *Den redigerende magt: Nyhedsinstitutionens politiske indflydelse* Århus Universitetsforlag.
- Møller Hansen, K., & Kosiara-Pedersen, K. (2014). *Folketingsvalgkampen 2011 i perspektiv* Kbh.: Jurist- og Økonomforbundet.
- Norris, P. (2000). *A virtuous circle: Political communications in postindustrial societies* Cambridge: Cambridge University Press.
- Parmelee, J.H. (2014). The agenda-building function of political tweets. *New Media & Society*, 16(3), 434-450.
- Paulussen, S., & Harder, R.A. (2014). Social media references in newspapers: Facebook, twitter and YouTube as sources in newspaper journalism. *Journalism Practice*, (ahead-of-print), 1-10.
- TV2 News (Producer), & Presseløgen (Director). (2012, 16.12). *Den kritiske journalist forsvandt under bankpakkerne*. [Fjernsynsudsendelse].
- Roginsky, S. (2014). Social network sites: An innovative form of political communication? A socio-technical approach to media innovation. *The Journal of Media Innovations*, 1(2), 97-125.
- Rud Elberth, B. (2013, 13.12). Twitter ændrer nyhedens anatomi. Retrieved from <http://www.elberth.dk/?s=nyhedens+anatomi&submit=>
- Runge, T. (2013, 28.2). Disintermediering i praksis: Når Cekic styrer medierne. Retrieved from <http://digtalkommunikation.net/disintermediering-i-praksis-nar-cekic-styrer-medierne/>
- Schneider, S.M., & Foot, K.A. (2006). *Web campaigning*. Cambridge, Mass.: MIT Press.
- Skogerbø, E., & Krumsvik, A.H. (2014). Newspapers, Facebook and Twitter. *Journalism Practice*, (ahead-of-print), 1-17.
- Skovsgaard, M., & Van Dalen, A. (2013). Dodging the gatekeepers? Social media in the campaign mix during the 2011 Danish elections. *Information, Communication & Society*, 16(5), 737-756.
- Strömbäck, J. (2009). *Makt, medier och samhälle*. Stockholm: SNS- Studieförbundet Näringsliv och Samhälle.
- Van Dalen, A. (2012). Structural bias in cross-national perspective how political systems and journalism cultures influence government dominance in the news. *The International Journal of Press/Politics*, 17(1), 32-55.
- Verweij, P. (2012). Twitter links between politicians and journalists. *Journalism Practice*, 6(5-6), 680-691.
- Wring, D., & Deacon, D. (2011). In Wring D., Mortimore R. and Atkinson S. (Eds.), *Political communication in Britain: The leader debates, the campaign and the media in the 2010 general election* Houndmills, Basingstoke, Hampshire : Palgrave Macmillan.

Lena Kjeldsen
Ph.d. Stipendiat/ekstern lektor
Institut for Statskundskab
Aalborg Universitet
lenakj@dps.aau.dk